

**From:** 5.1.2e  
**Sent:** Fri 4/17/2020 3:07:17 PM  
**Subject:** FW: EXTRA TEKST, NPO Politiek, 15.32-16.07 uur: Persconferentieminister-president Rutte na afloop van de wekelijkse ministerraad  
**Received:** Fri 4/17/2020 3:07:20 PM

Verzonden met BlackBerry Work  
 (www.blackberry.com)

---

**Van:** CAR Redactie <5.1.2e@minaz.nl>  
**Datum:** vrijdag 17 apr. 2020 4:40 PM  
**Onderwerp:** EXTRA TEKST, NPO Politiek, 15.32-16.07 uur: Persconferentie minister-president Rutte na afloop van de wekelijkse ministerraad

Ired46549extra  
 17-04-2020, NPO Politiek, 15.32-16.07 uur

Aantal persberichten: 4  
 Aanwezig RVD: Manche, De Quaasteniet

#### PERSCONFERENTIE MINISTER-PRESIDENT RUTTE NA AFLOOP VAN DE WEKELIJKSE MINISTERRAAD

##### RUTTE

Goeiemiddag. Vandaag in de ministerraad natuurlijk ook gesproken over de situatie rondom corona en de situatie nu in Nederland. En ik denk dat we met z'n allen kunnen vaststellen dat we ons met het merendeel houden aan de adviezen, aan de noodzakelijke maatregelen, zelfbeheersing, gezond verstand. Dus dat is op zichzelf denk ik goed nieuws. Tegelijkertijd ook vandaag weer besproken dat dat natuurlijk, dat geldt voor de leden van de ministerraad zoals dat voor 17 miljoen mensen geldt, natuurlijk ook voor ieder van ons persoonlijk ingewikkeld is, veel vraagt. Ouders die thuiswerken en tegelijkertijd moeten helpen bij thuisonderwijs, ondernemers die vrezen voor het voortbestaan van hun bedrijf, maar ook al die mensen in cruciale beroepen, vitale beroepen die zich de hele dag inzetten voor onze samenleving. En uiteraard daarnaast de grote kwestie van het beschermen van onze ouderen en tegelijkertijd de zorgwekkende berichten over de verpleeghuizen en het ook beheersbaar houden van de situatie in de zorg en tegelijkertijd ook weer daar het feit dat op dit moment mensen niet bezocht kunnen worden in de verpleeghuizen, wat natuurlijk ook weer ingrijpend is voor wie dat betreft. Tegelijkertijd zie je wel ook daar weer dat er een eerste voorzichtig effect nu is van alle maatregelen. Dat zien we onder andere natuurlijk terug nu in een iets afvallende stijging van het aantal ziekenhuisopnames, we zien het in een iets afbuigend aantal mensen dat op de intensive cares ligt en tegelijkertijd is dat aantal nog steeds heel hoog.

Het is nu wel zo dat we aan het kijken zijn met de ziekenhuizen wat dat betekent ook om de reguliere zorg weer te hervatten. Ik wil eerst nog een keer hier gezegd hebben: ook tijdens de hoogste piek op het gebied van corona, nu ongeveer een week geleden op de IC, was er gewoon – tussen aanhalingstekens, want zo gewoon is het niet – was er ruimte voor mensen die bijvoorbeeld vanwege hartklachten of andere omstandigheden aangewezen zouden zijn op ziekenhuiszorg of erger nog, aangewezen zouden zijn op een plek op de intensive care. Die ruimte is er en ik wil het nog een keer herhalen: als iemand denkt 'vanwege de problemen met corona en de enorme druk die dat op de ziekenhuizen legt, meld ik mij niet bij de huisarts met ernstige klachten', doe dat alsjeblieft wel. Ga wel naar de huisarts, die stuurt je wel door naar het ziekenhuis als dat nodig is, er is plek in het ziekenhuis daarvoor, er is plek op de IC's daarvoor. Dat is de acute zorg, bijvoorbeeld bij ernstige hartklachten en andere ernstige aandoeningen, hersenbloedingen et cetera. Echt cruciaal dat dat wel gebeurt, dat mensen dan niet thuisblijven, dat ze ook hun medicijnen ophalen bij de apotheken. Ook daar zijn signalen van dat dat niet altijd gebeurt, dat mensen zeggen: laat ik maar niet naar de apotheek gaan, die heeft het al zo druk. Ook te organiseren is natuurlijk dat medicijnen eventueel worden thuisgebracht. Maar dat is de acute zorg, die was ook de afgelopen weken gelukkig, naast die enorme druk die er op de ziekenhuizen lag, mogelijk. Waar we nu naar kijken is ook heel voorzichtig weer de reguliere zorg te kunnen hervatten, omdat dat ook zo belangrijk is. Je kunt niet eindeloos natuurlijk bepaalde operaties of bepaalde ingrepen uitstellen. Tegelijkertijd daar ook weer belangrijk te kijken naar: wat kunnen de zorgverleners aan? Die hebben een enorme prestatie geleverd en leveren die nog steeds iedere dag. Dus waar nu weer een klein beetje ruimte komt, ook weer voor reguliere zorg, dus planbare operaties en wat dat eventueel ook zou vragen aan capaciteit op de intensive cares, dan wordt er natuurlijk heel goed gekeken nu in de snelheid waarmee je dat kunt opschalen, wat ook de zorgmedewerkers daar nu nog

kunnen verstouwen. En laten we ons echt realiseren: daar wordt nog steeds zo'n topprestatie geleverd. Maar ook de verdubbeling van de IC-capaciteit heeft zo veel gevraagd, dat we dat heel zorgvuldig moeten doen en ook moeten kijken hoe we dat dan verdelen over het land. De Nederlandse Zorgautoriteit zorgt daar voor een goede coördinatie, zodat niet mensen in een streek in Nederland waar minder druk op de IC's is eerder kans hebben op een planbare operatie dan mensen in andere delen van Nederland. Dat is een heel zorgvuldig proces, maar het is belangrijk dat we daaraan werken.

Dan leeft iedereen in Nederland natuurlijk, merk ik in Nederland, toe naar: wat gebeurt er volgende week met het oog op al of niet verlenging van de maatregelen na 28 april? En ik kan daar uitvoerig gaan herhalen wat ik ook in de persconferentie daar, ik dacht was het woensdag, eergisteren over gezegd heb. Ik snap, ikzelf ook: iedereen snakt naar een versoepeling van de maatregelen. Maar gegeven hoe de cijfers zich ontwikkelen, ook vandaag weer een heel aanzienlijk aantal overleden mensen, helaas heel triest, ook weer toch een fors aantal mensen opgenomen in de ziekenhuizen, de IC-capaciteit, de druk op de IC's neemt iets af, maar er is echt op dit moment nog geen ruimte om ineens te denken dat we volgende week met het oog op 28 april alles kunnen laten vieren. Je hoopt dat er iets ruimte is om een paar punten weer iets versoepeling aan te brengen, maar het is ook nog onzeker of dat kan. Dus dat gaan we echt heel zorgvuldig bezien. En in dat opzicht is mijn oproep echt aan Nederland: houd vol. En dat zal, ook al zal er iets mogelijk zijn volgende week met het oog op 28 april, ook na 28 april gewoon nog steeds gelden. Al zou er enige verruiming zijn, dan nog steeds zal de hoofdboodschap blijven: hou vol. Want het is niet zo dat we ineens allemaal weer de straat op kunnen. Ik vraag in dat opzicht, nadat we bij Pasen aandacht hebben gevraagd natuurlijk voor de risico's van grote groepen mensen op straat, vraag ik dat nu ook richting volgende week waar het betreft de Ramadan. Ook een periode waarin mensen normaal gesproken elkaar opzoeken, bijvoorbeeld tijdens de dagelijkse iftar. En ik vraag alle moslims in Nederland om ook dit moment van de dag thuis, met het gezin of hoe dan ook, door te brengen. Het is echt van groot belang. Hoe moeilijk het ook is, houd je ook tijdens de Ramadan aan de voorschriften. We moeten dit echt samen doen. En ik weet dat moskeeën en andere maatschappelijke organisaties, ook waar het betreft de moslimgemeenschap in Nederland, daar heel actief mee bezig zijn en dat waardeer ik enorm.

Nogmaals, volgende week persconferentie, zal dat vermoed ik dinsdag zijn, met: hoe gaan we om met de situatie na 28 april? De ankerpunten die we eergisteren hebben genoemd zijn daarbij leidend: de druk op de zorg, de bescherming van ouderen en mensen met een zwakke gezondheid, maar ook zicht op en inzicht in de verspreiding van het virus. Dat zullen belangrijke ankerpunten zijn om te kijken of er enige versoepeling mogelijk is. Maar dan nog steeds zal dat geen alternatief zijn voor de anderhalvemetersamenleving, daar zitten we nu in en daar zullen we echt nog lang mee te maken hebben. En daarom is het ook zo belangrijk dat iedereen blijft nadenken hoe in zijn of haar sector, als die al open is, denk aan de detailhandel: hoe kun je ervoor zorgen dat je die anderhalve meter daar zo goed mogelijk vorm geeft? Maar ook aan sectoren die nu gesloten zijn en misschien iets verlichting richting 28 april en anders hopelijk later: bereid nu wel vast voor hoe dat in jouw sector eruit zou zien. En dat gaat dus van cafés en restaurants en terrassen tot en met de strandtenten maar ook de theaters, de scholen, de musea, de recreatiesector et cetera et cetera.

Dan tot slot wil ik echt voor één punt aandacht vragen en dat is dat inmiddels veertien zendmasten in Nederland in de afgelopen tijd, daar is brandgesticht. En daar heeft Ferd Grapperhaus namens het kabinet al over gezegd dat dit letterlijk, letterlijk levensgevaarlijk is en ik wil dat hier herhalen. Het is letterlijk levensgevaarlijk, omdat behalve dat wij misschien daardoor niet onze eigen telefoontjes op dat moment kunnen doen in zo'n regio waar zo'n zendmast belangrijk, veel erger nog is dat dit direct onze hulpdiensten raakt. Het raakt direct de noodoproepen en de gevolgen kunnen dus letterlijk gevolgen van leven of dood zijn. Dus ik herhaal hier de woorden van Ferd Grapperhaus: dit is letterlijk levensgevaarlijk. Dit raakt niet alleen onze iPhone'tjes of wat we ook allemaal voor spullen hebben, het raakt ook gewoon onze hulpdiensten en dat is zeer ernstig, letterlijk levensgevaarlijk. De politie doet er alles aan om de daders op te sporen en ze te kunnen berechten en nogmaals, stop hiermee. Dit is echt van groot belang, dit is echt letterlijk levensgevaarlijk, al helemaal nu in een tijd waarin er zo veel druk ligt op onze hulpdiensten is dit totaal onacceptabel. Dat wou ik echt nog even ook hier naar voren brengen.

5.1.2e

(NOS)

Ja en dit vraagt wel even om een kleine toelichting, dit laatste. Ik wilde eigenlijk iets anders aansnijden, maar dat doen we dan later. Want veertien zendmasten, ik heb geen idee of dat veel is, in Nederland in zijn geheel, maar waarom neemt u dit zo hoog op?

RUTTE

Omdat het levensgevaarlijk is: het is ongelofelijk stupide wat deze mensen doen. Je leest op internet natuurlijk allerlei berichten over complottheorieën. Ik laat dat even onbesproken. Iedereen mag zijn opvattingen hebben, maar als je vanwege, wat dan ook je argument is, een zendmast in brand gaat steken, dan kan dat in situaties ertoe leiden dat bijvoorbeeld de dekking van het systeem waarmee de politie en brandweer en andere, en ambulances, met elkaar communiceren in gevaar komt. Dat noodoproepen of een 112-melding niet goed doorkomt. Dus je bent echt aan het spelen met leven en dood, maar ik wil het daar nu verder bij laten, want het is ernstig, maar ik hoop dat dit helpt, een klein beetje bijdraagt, om deze idiotie te stoppen.

## 5.1.2e

Wat we nu ook zien gaandeweg, want het is natuurlijk crisismanagement vanaf het eerste begin, maar we zien ook plekken waar het toch niet helemaal goed gelopen is en ik ben toch benieuwd hoe u daar naar kijkt. We hebben deze week een discussie gehad over de verpleeghuizen en we zien vandaag ook dat het in de thuiszorg tot nijpende problemen leidt waarbij ouderen of hulpbehoevendenden soms in eenzaamheid hun dagen slijten omdat ze geen thuiszorg geen krijgen en vaak ook mantelzorgers niet langs durven komen uit angst voor besmetting of mensen te besmetten. Hoe kijkt u daarnaar?

## RUTTE

Nou daar maak ik me grote zorgen over, daar moeten we dus ook, want ik zeg altijd als ik me zorgen maak of Hugo de Jonge, dan moeten we er ook iets aan doen. Het is inderdaad een grote crisis waar we middenin zitten. We hebben te maken met een virus wat ons letterlijk in de rug aanvalt en ook letterlijk in heel veel gevallen levensgevaarlijk. En de cijfers op dit moment over het aantal mensen wat overlijdt in verpleeg- en verzorgingshuizen is natuurlijk zeer ernstig. We zijn met man en macht bezig. Het Kamerdebat gisteren ging ook voor een deel over om ervoor te zorgen dat daar getest kan worden, dat het beschermingsmateriaal is. Belangrijk dat nu, gisteren vier weken geleden de verzorgingshuizen zijn dichtgegaan, we zien op dit moment lijkt het iets afvlakkend het aantal nieuwe locaties wat erbij komt, maar het aantal locaties waar besmettingen zijn gemeld is enorm. Ten aanzien van de thuiszorg spelen denk ik twee dingen. Daar spelen, in de eerste plaats dat mensen zelf bezorgd zijn en zeggen 'ja kan ik nou nog wel', daar heeft ook de Patiëntenfederatie onderzoek naar gedaan, 'is het voor mij nou wel veilig om, zou ik niet besmet kunnen raken door de thuiszorgmedewerker?'. Dat is angst en ook bij thuiszorgmedewerkers zelf. Daarom is het nu belangrijk, dat er ook dit signaal oppakkend, nu richtlijnen zijn nog weer verder gedetailleerd om mantelzorgers, zorgprofessionals en gemeenten heel precies te ondersteunen, heel gedetailleerd, zodat er ook tijdens de coronacrisis verder kan worden gewerkt. Die gaan bijvoorbeeld over de ondersteuning van de mantelzorg, het geven van de huishoudelijke hulp, maar ook over de dagbesteding en ook het gebruik van hulpmiddelen. Dat is natuurlijk ook zo'n punt dat we zagen dat die hulpmiddelen vooral leken gericht te zijn op de ziekenhuizen en ook logisch dat daar natuurlijk een absolute noodzaak was van goede hulpmiddelen, maar belangrijk dat daar een verdeelsysteem is om ervoor te zorgen dat die hulpmiddelen ook terecht komen in de verpleeghuizen en in de thuiszorg en belangrijk dat gelukkig nu, nadat er aanvankelijk een te beperkte testcapaciteit was, de testcapaciteit nu zo ruim is dat iedereen in de zorg werkt en zelf te maken heeft met patiëntencontact ook getest kan worden als die lichte klachten ontwikkeld en ook bewoners van verpleeghuizen ook getest kunnen worden.

## 5.1.2e

De vraag dringt zich een beetje op of niet teveel aandacht is uitgegaan naar die ziekenhuiszorg, zeker als het gaat om de verdeling van beschermingsmiddelen en de zorgen bij bijvoorbeeld de thuiszorg en de verpleeghuiszorg die teveel ondergesneeuwd zijn geraakt in die crisis?

## RUTTE

Dat is oprecht niet mijn waarneming. Natuurlijk is alle aandacht in eerste instantie, laten we zeggen ook in de debatten, politiek, en anderszins zijn natuurlijk gegaan naar de opbouw, het verdubbelen uiteindelijk van de capaciteit op de intensive care, cruciaal, want als die tekort zou zijn dan zou je keuze moeten maken tussen twee mensen die aanspraak zouden maken op een plek en één zou moeten worden geweigerd of meer zelfs. Zo'n situatie heeft zich nog niet hoeven voordoen. We hebben tot nu nog genoeg capaciteit, je weet nooit wat de komende tijd gebeurt als er weer pieken ontstaan. Dus we zijn er echt nog niet vanaf. Dan zijn er fouten gemaakt, ongetwijfeld, maar ik meen oprecht niet dat we niet de aandacht hebben gehad voor de thuiszorg. Niet voor niets is vier weken besloten de locaties te sluiten, maar we hebben wel te maken met tekorten in beschermingsmiddelen, tekorten in testcapaciteit. Vandaar dat toen gezegd, in eerste instantie, we testen alleen de eerste twee bewoners die verkoudheidsklachten hebben en daarna gaan we er vanuit dat ook anderen, als er corona is, dat zouden kunnen krijgen en dan moeten mensen apart worden gezet. Nu is het zo dat die testcapaciteit in ieder geval zodanig is dat zowel het personeel als de bewoners bij die klachten getest kunnen worden. Maar we hebben natuurlijk te maken met een situatie van schaarste en dat zie je in heel Europa.

## 5.1.2e

Ja u zegt het al: ongetwijfeld zijn er dingen fout gegaan. Ik denk ook niet dat het doel van dit gesprek nu uit te zoeken waar precies, maar ze zijn gemaakt.

## RUTTE

Ongetwijfeld.

## 5.1.2e

We zien gewoon...

## RUTTE

Mag ik er iets over zeggen, want in een crisis is het onvermijdelijk dat er fouten worden gemaakt. Waar die precies gemaakt zijn zal later in een evaluatie moeten blijken. Wat ik ontzettend belangrijk vind is dat we iedere keer kijken wat kunnen we doen om, zeker in een situatie van schaarste en daar hebben we echt mee te maken, er is een situatie van schaarste, en de testcapaciteit nu zo ver dat alle zorg kan worden getest, mensen die patiëntcontact hebben op dit moment ook een bevoorrading van ieder geval mondkapjes zodanig dat er op dit moment lijkt het, maar dat blijft fragiel, geen acute problemen zijn, maar het kan nog steeds zo zijn dat er bepaalde locaties tekorten hebben, er wordt echt met man en macht gewerkt om dat weg te werken. Maar nogmaals specifiek voor de verpleeghuizen, vier weken geleden direct besloten, toen wij ook zagen in andere landen hoe heftig dat er aan toe kan gaan, om die huizen helemaal te sluiten.

5.1.2e

U zegt het ook: de schaarste, dat speelt natuurlijk ook parten bij die thuiszorg, omdat een deel van de angst bij hulpbehoevenden is natuurlijk ook 'ik word besmet door iemand die mij komt helpen die geen mondkapje heeft'.

RUTTE

Ja, ja.

5.1.2e

Hoe moeten we daar nu mee omgaan?

RUTTE

Daarom hebben we nu een verdeelsysteem zodat ook thuiszorg, ook verpleeghuiszorg aanspraak maakt op kapjes, dat je precies kan kijken wat voor typen bescherming heb je daarvoor nodig. Dat is soms anders, ik ben niet helemaal deskundig op mondkapjes, maar er zit natuurlijk een verschil in heftigheid van de bescherming voor iemand die op een intensive care ten opzichte van iemand die werkt in andere delen van de zorg. Daar wordt heel precies naar gekeken. Er is ook een protocol gemaakt, enige tijd geleden, voor zo nodig hergebruik, iets wat je helemaal niet wil, maar in de keuze tussen niets en hergebruik dan maar hergebruik. Maar je probeert er alles aan te doen om te voorkomen dat zo'n protocol gebruikt moet worden. Maar zo zijn we ermee bezig en ja nogmaals dat is een probleem dat zich helaas voordoet, niet alleen hier, maar daar heeft verder niemand iets aan.

5.1.2e

(ALGEMEEN DAGBLAD)

Minister De Jonge zei gisteren in het Kamerdebat dat het kabinet nu toch kijkt of er mogelijkheden zijn om de bezoekersregelingen in verpleeghuizen misschien weer iets te versoepelen. Kunt u daar misschien nog iets meer over zeggen?

RUTTE

Nou ja wat hij gezegd heeft volgens mij, is niet meer dan dat, het was dacht ik in een Kamermotie, ik heb een klein stukje van het debat gemist omdat ik een paar dringende telefoontjes moest doen, maar wat ik mij herinner van het stuk wat ik heel precies gevolgd heb is dat er ook een motie lag die zei, ik dacht dat er iets in stond in de zin van wat zijn nou... dan zou ik die motie er even bij moeten pakken: langs welke lijnen moet je nou komen tot een afweging tussen wat een ethisch en menswaardig is, ook in de ouderenzorg? Maar jongens let nou op hè, je ziet het in België ook de discussie die aan ontstaan is over het toch weer toelaten van één mantelzorger in de verpleeghuizen, dat betekent dat er meer mensen komen en dat dus de risico's dat besmetting wordt binnengebracht toenemen: dat is gewoon een feit. Dus je kunt dat echt niet zomaar doen. Maar in de Kamer is daar, en ik snap dat want het is natuurlijk heel heftig, gemiddeld genomen, nou laat ik dat cijfer weglaten, maar de tijd die iemand nog te leven heeft als hij eenmaal het verpleeghuis ingaat dat is natuurlijk niet al te lang meer. Mensen zijn dan in een fase van het leven dat het natuurlijk nog een beperkte resttijd is dat ze nog onder ons zijn. En dan wil je natuurlijk dat als de kans enigszins daar is dat je normale contacten kunt hebben en mensen niet vereenzamen.

5.1.2e

Ik vraag het ook omdat u, ik weet niet of het vorige week was of in de persconferentie daarvoor, zei dat de bezoekersregelingen in de verpleeghuizen misschien wel één van de laatste maatregelen is die het kabinet zou kunnen versoepelen. Is dat nog steeds zo?

RUTTE

Ik heb dat niet gezegd zo volgens mij. Nee, luister, kijk, voor alle maatregelen geldt dat je zou willen dat je er morgen vanaf komt. We willen natuurlijk morgen dat hele virus weg hebben en gewoon weer ons leven oppakken, maar zo is het niet. En dat virus, ik zei het gister ook in de Kamer, je kunt er eindeloze filosofische verhandelingen over houden. Maar uiteindelijk is het ook iets heel praktisch. Als je niet anderhalve meter afstand houdt en waar het niet kan niet goeie bescherming hebt, is er een risico van besmetting. En bij ouderen, die heeft dat natuurlijk omdat we weten dat het daar de kans op ernstige afloop veel groter is dan bij jongere mensen, ook bij jongere mensen is de kans er, maar je ziet bij ouderen natuurlijk en mensen met al

gezondheidsklachten eerder, dat dat erger is. En dat is natuurlijk in het bijzonder ook in de thuiszorg maar ook in de verpleeghuizen.

5.1.2e

Eén heel ander vraagje. In Nieuw-Zeeland heeft het kabinet besloten zichzelf salarisverlaging te geven, solidariteit tonen met alle mensen die het moeilijk hebben nu in coronacrisis. Is dat idee ook nog door iemand in de ministerraad...

RUTTE

U mag mij hele salaris hebben als dat helpt, maar ik geloof niet dat dat nu iets bijdraagt. Hebben we het nog niet over gehad. Maar is het laatste waar ik me druk over maak. Ik geef niets uit dus als ik u ermee kan helpen mag u het hebben.

5.1.2e

(DE TELEGRAAF)

Ja, meneer Rutte, als de mondkapjes onderdeel kunnen zijn van een exit strategie, waarom kunnen de mondkapjes of een andere vorm van gezichtsbedekking op dit moment dan niet helpen om het virus te bestrijden? Of de voorkoming van verspreiding ervan?

RUTTE

Nou ja, het probleem is, de mondkapjes, dat is natuurlijk al uitgelegd, is dat het, het is niet zwart-wit. Dat heeft Hugo gister in het Kamerdebat willen zeggen: je moet oppassen niet zinloos iets anti- of pro-mondkapjes te zijn. Het kan helpen bij een exit-strategie. Bijvoorbeeld, daar wordt nu naar gekeken door onze adviseurs en daar zullen we volgende week dan ook politiek over moeten praten. Zou het kunnen helpen als je op enig moment zou kunnen zeggen bij kappers, bij andere wat dan heet contactberoepen waarbij het onmogelijk is om de anderhalve meter in acht te nemen, zou het daar kunnen helpen? Je hoopt natuurlijk van harte dat dat zou kunnen helpen met het openbaar vervoer. Dan heb je daar iets meer capaciteit weer in de treinen. Als je daar anderhalve meter afstand moet houden is er een heel groot deel van de capaciteiten in de treinen en bussen en trams weg. Maar dat weten we echt nog niet. Het risico van mondkapjes op straat is ook benoemd. Het risico is dat mensen waarvan de afspraak is blijf thuis bij klachten, dat die dan met die klachten wel de straat op gaan. Heel veel mensen zullen die mondkapjes niet precies goed gebruiken. Want het vraagt heel precies gebruik van die dingen. Als je het maar even verkeerd doet dan zit dat spul wat het vreselijke virus kan overdragen aan de verkeerde kant van het mondkapje. En dan kun je het alsnog overdragen. Het kan ook volgens sommige anders dan alleen uit de mond, misschien zelfs ogen is wel gezegd hier en daar, dat moet allemaal bekeken worden. Dus je kunt wat dat betreft vind ik, moeten we dat gewoon van dag tot dag bekijken. Wat is nou wijsheid? Maar, en dan nog iets anders: stel nou eens dat het zo zou zijn dat je allemaal door een mondkapje op te doen en dat is volgens de deskundigen niet zo, maar al zou het zo zijn, dat dan die anderhalve meter niet hoeft, maar helaas het is geen alternatief voor de anderhalve meter. Behalve waar het echt niet kan misschien. Wordt naar gekeken. Dan nog krijg je het probleem, zie mijn discussie gister met Van Haga over het tennissen, dat er mensen weer meer de straat op gaan maar het advies is niet de straat op te gaan. Het advies is blijf thuis als dat kan.

5.1.2e

Maar er lopen nu ook al mensen rond met mondkapjes. U waarschuwt voor gevaar van verkeerd om doen en dat je dan eigenlijk nog meer risico...

RUTTE

Nou, niet verkeerd om doen maar dat je 'm laten we zeggen af doet, op doet, en dan komt er slijm aan de verkeerde kant.

5.1.2e

Ja, maar er zijn dus mensen die nu al mondkapjes dragen. Als we uw redenering volgen betekent dat eigenlijk dat die mensen zorgen voor een vergroot risico want we weten helemaal niet of ze dat op de goede manier doen.

RUTTE

Dat weet ik helemaal niet. En die mondkapjes, je ziet in allerlei landen daar verschillende opvattingen over. Dus ik weet helemaal niet of een mondkapje als zodanig een risico is. Maar verkeerd gebruik is wel een risico en het risico kan ook zijn dat je schijnveiligheid voelt en denkt: nou ik ben eigenlijk een beetje aan het snotteren maar ik kan toch naar buiten want ik heb een mondkapje. Dan, als je het verkeerd gebruikt is er natuurlijk wel een risico. En daarom is het advies: blijf zoveel mogelijk thuis. En als je de staat op moet, houdt anderhalve meter afstand. Want de anderhalve meter die ik hier heb met de eerste rij, de kans mocht ik nou corona hebben, dat ik het kan overdragen is significant afgenomen door de afstand die we nu hebben. Dat is echt veel beter dan wat je verder ook kunt verzinnen. En een mondkapje kan misschien en daar gaan we nu naar kijken in een exit-strategie helpen bij contactberoepen bijvoorbeeld.

5.1.2e

Ja maar bijvoorbeeld mensen willen nu het zekere voor het onzekere nemen en gaan daarom, ook al heb je boodschappenkarretje

in de supermarkt met een mondkapje op naar de supermarkt omdat ze daarmee denken zichzelf of anderen te beschermen. Is het dan een goed of een slecht plan om dat te doen?

RUTTE

Het hangt ervan af hoe je ze gebruikt. Het hangt ervan af hoe je ze gebruikt en de zorg waar ik voor waarschuw is dat je denkt: ik heb nu het mondkapje, misschien gebruik ik het ook nog goed, en daardoor hoef ik dan, kan ik dan misschien met lichte klachten wel de straat op. Kan ik die anderhalve meter, wordt 75 cm of 50 cm ten opzichte van iemand anders. En dan is het niet zo dat dat... Het is geen alternatief voor anderhalve meter. De anderhalve meter, dat zeggen alle deskundigen ons, is echt het veiligst. Dat is echt het veiligst.

5.1.2e

Ja, maar raadt u mensen nou af om een mondkapje om te doen of de een of andere gezichtsbedekking?

RUTTE

Het is niet aan mij om iets af te raden. Iemand die een mondkapje op wil doen zeg ik alleen het volgende tegen: iedereen moet doen wat 'ie wil. Maar het advies is: blijf zo veel mogelijk thuis, als je de straat op gaat houd de anderhalve meter. Dus dan zeg ik wel tegen mensen met een mondkapje: hou alsjeblieft ook dan, als je het opzet, de anderhalve meter, beschouw het niet als een alternatief voor de anderhalve meter. En de zorg die ik heb is dat mondkapje je de schijnzekerheid biedt – en we weten niet zeker of die er helemaal is, dat kan ook met het gebruik samenhangen – dus het is geen alternatief voor de anderhalve meter. In de exit-strategie kijken we ernaar, als je de anderhalve meter echt niet kunt handhaven zoals bij kappers en masseurs en noem maar op, dan kan het misschien helpen. Daar wordt nu naar gekeken. Dus het is geen onzin, een mondkapje, maar het risico is dat je in combinatie met net niet goed gebruiken, die anderhalve meter laat verslappen of met lichte klachten toch de straat opgaat.

5.1.2e

Maar een mondkapje met anderhalve meter kan eigenlijk geen kwaad dan?

RUTTE

Ik ben geen deskundige, maar mijn angst is dat het risico is, als ik nou op die vraag ja zou zeggen – het kan geen kwaad – stel nou dat ik daar ja op zou hebben gezegd... En ik zeg daar niks op, ik geef er geen antwoord op, ik laat het echt bij de deskundigen en die kijken ernaar. Maar dan is nog steeds het risico dat iemand die dat hoort denkt: oké, dan kan ik nu de straat op, ik hoef niet meer thuis te blijven, ik had eigenlijk lichte verkoudheidsklachten, ik ga gewoon lekker naar buiten. Die gebruikt het net verkeerd en steekt mensen aan en voor je het weet jongens, hebben we weer een probleem. Dus ik ga dat niet zeggen.

5.1.2e

Maar mensen willen toch op een of andere manier wel ook een indicatie, ook nu al, van het kabinet...

RUTTE

Maar dan geef ik u antwoord en mijn antwoord is heel stellig: anderhalve meter afstand houden, zo veel mogelijk thuisblijven. Iedereen moet verder besluiten wat 'ie op z'n gezicht doet, zolang het geen bivakmuts is ben je niet in strijd met de wetgeving, dus een mondkapje is niet verboden maar het is geen alternatief voor de anderhalve meter. Dat is echt mijn stellige advies. En het is ook geen alternatief voor het hoofdadvies: blijf thuis, bij verkoudheidsklachten blijf je ook thuis. En het risico is dat dat mondkapje dan ertoe leidt dat mensen zeggen: ik heb verkoudheidsklachten, maar ik heb het mondkapje, ik kan toch naar buiten. Nee, bij verkoudheidsklachten blijf je binnen. Wordt het erger, met koorts en benauwdheid, dan blijft het hele gezin thuis. Dan is het geen alternatief. Dat inzicht kan natuurlijk veranderen, kan altijd. We hebben met het hele virus gezien dat je nooit exact weet over twee, drie weken wat nieuwe inzichten zijn. Dat zullen we altijd weer in het denken moeten verwerken.

5.1.2e

Maar die nieuwe inzichten zien mensen bijvoorbeeld ook op het journaal, die zien ze in Amerika, die zien ze in België, die zien ze in Duitsland.

RUTTE

Ik kan u alleen vertellen wat het op dit moment het inzicht is en het op dit moment is het stellige advies: doe het niet, blijf thuis en beschouw niet het mondkapje als alternatief.

5.1.2e

Ja pardon dat ik u onderbreek meneer de premier.

RUTTE

Dat geeft niet.

5.1.2e

Maar mensen kijken ook televisie en zien hoe er in België zelfs de politiek met beklading voor het gezicht loopt. En u zegt: ja misschien dat we over drie weken tot andere inzichten komen. Daar is toch op een gegeven moment geen chocola meer van te maken, als in andere landen waar toch ook deskundigen zijn dingen voorschrijven, dingen aanraden – de Verenigde Staten van Amerika. Ze horen van de week van minister De Jonge dat het niet verstandig is, nu is het onderdeel van een exit-strategie, is toch geen chocola meer van te maken?

RUTTE

Maar dat is precies de vraag die net gesteld werd. Als u wilt dat bij een virus zoals corona, waarvan we op basis van wat ik vaker heb gezegd, 50 procent en eigenlijk is het nog minder van de kennis die je hebt alle besluiten moet nemen, dat je altijd heel precies op ieder moment exact weet wat je moet doen en dat daar vanaf de plank een plan is te trekken: nou respect voor degene die dat plan heeft, wij hebben dat plan niet. We moeten op zicht varend, goed met elkaar pratend, ook met andere landen ervaringen uitwisselend, studies doend naar wat er in China gebeurt en andere landen, ervaring opdoen. Ik zeg niet dat een mondkapje onzin is, dat zeg ik niet. Maar uw vraag was: adviseer je wel of niet een mondkapje vanuit de regering? En dan zeg ik: ik adviseer, doe op je gezicht wat je op je gezicht wilt doen, maar het is geen alternatief voor het advies 'blijf thuis, zo veel mogelijk en bij verkoudheidsklachten blijf je zeker thuis'.

5.1.2e (RTL NIEUWS)

Ja meneer Rutte, u bent al een paar dagen bezig om de verwachtingen van Nederland een beetje bij te stellen. U zegt: ik ben absoluut niet positief, er is maar een hele beperkte versoepeling mogelijk. Wat is een beperkte versoepeling?

RUTTE

Dat kan ik niet zeggen nu. We moeten echt nu kijken hoe de cijfers zich de komende dagen ontwikkelen. En hier gaan we politiek en bestuurlijk besluiten op basis van een grondig medisch advies wat we krijgen maandag en gaan we dinsdag besluiten nemen. Maar iedereen kan de cijfers zien. U heeft vandaag ook weer gezien dat er weer een heel groot aantal mensen overleden is, dat er weer een heel groot aantal mensen extra is opgenomen in de ziekenhuizen, dat nog steeds de capaciteit op de intensive cares vraagt om een bezetting van – nou in ieder geval gisteren – 1200 en dan ligt er ook nog een stuk van de mensen met deze vreselijke aandoening, wordt verzorgd in Duitsland. Terwijl de normale intensive care-capaciteit 1150 is. Nu is meer dan de totale normale capaciteit, is in gebruik door mensen die corona hebben. Dus laten we nou toch niet denken dat het lang leve de lol, we kunnen weer terug. Dat is het niet, echt niet, we zitten in een ernstige crisis. En er is geen vaccin, echt. En als we dadelijk allemaal de straat opgaan, tegen elkaar gaan opbotsen, ik maak me daar grote zorgen over, we moeten dat echt heel voorzichtig doen.

5.1.2e

Dus dat advies over bijvoorbeeld thuiswerken blijft ook na 28 april gelden, de kappers blijven dicht.

RUTTE

Nee wat we, wat er, we hebben... Nee ik wil echt vasthouden aan de besluitvorming, want ik zei net tegen de heer De Winter: we weten niet precies wat we niet weten. We moeten op basis van *insufficient information*, dus onvolkomen informatie, onze besluiten nemen, dat is onvermijdelijk in een crisis. Maar het minste wat ik wel kan doen is vasthouden aan een strikt besluitvormingsritme. En het besluitvormingsritme is dat we nu een pakket hebben tot 28 april en dat we op 21 april bekendmaken hoe het na 28 april verder gaat. Het enige wat ik heb willen doen deze week, en u refereert daaraan, is de verwachtingen een beetje ook temperen omdat op de IC's nu de druk iets terugloopt, dat we dan weer allemaal kunnen gaan tennissen volgende week. Dat zie ik niet gebeuren.

5.1.2e

Dan de Franse president Macron, die heeft vanochtend een interview gegeven in de Financial Times. Hij noemt daar onder andere dat 'ie de Duitse bondskanselier en ook met u in overleg is en dat u nader tot elkaar komt over een nieuw Europees hulppakket.

RUTTE

Nou. Ja ik heb het ook gelezen, ik weet niet precies wat 'ie daarmee bedoelt. De laatste keer dat ik hem heb gesproken was vorige week donderdag, dus acht dagen geleden hebben we een lang telefoongesprek gehad. Er liggen twee klussen nu op tafel van Europa voortkomend uit de eurogroepvergadering van vorige week donderdagnacht. Dat is één: hoe gaan we om met het MFF? Dus dat is dat Meerjarig Financieel Kader voor de komende zeven jaar. Dat zit vast nog, die discussie. En het tweede is:

hoe ziet zo'n *recovery fund* eruit? Volgens mij is er best breed overeenstemming dat je in een fase waarin de economie weer op gang moet komen, ook vanuit Europa moet kijken: hoe kun je helpen om dat te doen? En dan is het ESM, het noodstelsel, is eigenlijk alleen beschikbaar wanneer je echt wordt afgesneden bijvoorbeeld van de markt met je staatsobligatiesuitgifte. Dus wat kun je doen voordat je bij het ESM komt? Dat is eigenlijk wat zo'n *recovery fund* bedoelt. Vervolgens is daar natuurlijk een eindeloos debat te voeren over: wat doe je dan met dat geld en welke condities staan daar tegenover? En twee: hoe genereer je dat geld? En ja, daar lopen de meningsverschillen natuurlijk enorm op. Want je ziet dat veel landen nog steeds blijven pleiten voor eurobonds die wij niet willen.

5.1.2e

Maar Nederland is wel bereid om bij te dragen aan zo'n nieuw hulppakket?

RUTTE

Nou ja, dat hebben we gezegd in de conclusies van de eurogroep, alleen niet via eurobonds.

5.1.2e

Maar wat de Franse president zegt dat u nader tot elkaar komt en dat er bijna overeenstemming is tussen u...

RUTTE

Nee, dat herken ik niet, nee.

5.1.2e

(BNR)

Een vraagje namens de BNR-collega's, die willen weten: heeft u al namen voor die apps? Dus hoe moeten we ze noemen vanaf maandag?

RUTTE

Ach nee joh, weet ik veel, nee weet ik niet.

5.1.2e

*Tracking app*, de gezondheidsapp?

RUTTE

Maak er een wedstrijd van bij BNR, dan gaan we naar de uitslag.

5.1.2e

Ik heb er nog een: de hebikhet?-app.

RUTTE

Heel geestig.

5.1.2e

Nee, oké. Ik hoor wel dat er veel technische en IT-typjes zitten in die ontwikkeling.

RUTTE

Luister, ik ben daar niet deskundig. Wat ik, laat ik zeggen over die apps, want daar is een hoop over te doen en echt belangrijk is: het is vrijwillig, cruciaal is *open source*. Of wat is het? Dat iedereen begrijpt hoe die dingen gemaakt zijn en dat de privacy niet geschaad wordt. Daar zijn we het allemaal over eens volgens mij. Het is geen hobby van Hugo de Jonge of mij om apps te ontwikkelen, maar je hebt gewoon te maken met het feit dat de GGD niet op deze schaal het contact- en brononderzoek kan doen, omdat er gewoon teveel besmettingen nog steeds plaatsvinden. Nou en dan zeggen de deskundigen tegen ons: kijk nou de elektronica of hoe de techniek je daarin kan ondersteunen. Maar het is langzamerhand iets geworden alsof Hugo en ik morgen willen weten waar iedereen is. Nou liever niet. Het is gewoon nodig om praktisch dat GGD-onderzoek, praktisch vorm te geven, omdat je daarmee als onderdeel ook van de exit-strategie dat zicht en inzicht in de verspreiding sterker krijgt.

5.1.2e

Verder nog één vraag over een uitzending van Zembla gisteren, heeft u misschien nog niet kunnen kijken.

RUTTE

Nee. Zat ik erin?

5.1.2e

Wat zegt u?

RUTTE

Ging het over mij?

5.1.2e

Nee het ging over de heer Baudet.

RUTTE

Ah, ja.

5.1.2e

Hij zou volgens Amerikaanse inlichtingendiensten een schakel zijn in Russische propaganda in Nederland. Ik vroeg me af: bent u daarvan op de hoogte? U heeft vast contact ook met de Amerikaanse inlichtingendiensten.

RUTTE

Zeg mij allemaal helemaal niks, nee hoor. Ik ben met corona bezig. Even over die apps nog, even kijken daar wilde ik nog iets over zeggen toen ik bezig was. Puur en alleen ter ondersteuning van het reguliere werk van de GGD, zei dat al. Dus het normale contact- en bronnenonderzoek. Gegevens mogen niet tot individuen herleidbaar zijn, er mogen zo min mogelijk gegevens verzameld worden, op geen enkele wijze opslag van verplaatsingsgedrag, tijdstip, locatie of sociale netwerk van die persoon, inzet is per definitie tijdelijk, de inzet is vrijwillig, het is transparant, de broncode en het ontwerp zijn openbaar en we houden rekening met de ontwikkelingen van slimme digitale oplossingen en andere EU-lidstaten zodat je ook nog de grens over kan, als je naar Duitsland, België of Frankrijk gaat. Dus dat zijn alle randvoorwaarden en nogmaals de enige reden dat we dit onderzoeken nu is omdat je niet op de schaal van het huidig aantal besmettingen, opnieuw ook een bewijs dat we echt nog niet zomaar weer terug naar normaal kunnen, er vinden nog heel veel besmettingen plaats, wil je eigenlijk nog steeds kunnen achterhalen, wat normaal de GGD doet door, als u iets vervelends oploopt met u te gaan praten dan te zeggen 'wie heb je de laatste gezien', die worden ook allemaal gebeld, die krijgen een brief. Dat kan nu niet omdat de aantallen te groot zijn.

5.1.2e

Ja, maar nog even dan over die kwestie met de inlichtingendiensten. Als er gewaarschuwd voor inmenging van het Kremlin hier...

RUTTE

Ik ga echt niet hier over Baudet praten, echt geen tijd voor...

5.1.2e

Over het Kremlin en de inmenging...

RUTTE

Ook niet over het Kremlin. Nee hoor, echt niet. Ik heb die uitzending niet gezien, zegt me helemaal niets.

5.1.2e

(NOS)

De burgemeesters pleiten voor het afschaffen van alle evenementen tot 1 september. Dat zou duidelijkheid geven. Wat voelt u daarvoor?

RUTTE

Ik heb dat gezien, maar ik heb daar ook over gezegd in de persconferentie woensdag dat we ieder geval volgende week besluiten over hoe gaan we verder met alle maatregelen die lopen tot 28 april en dat we bekijken of we iets willen zeggen aanstaande dinsdag over die maatregel om vergunningsplichtige en meldingsplichtige evenementen tot 1 juni te verbieden hoe we daar mee verder gaan na 1 juni. Het is mogelijk dat we daar volgende week iets over zeggen. Ik kan dat nog niet garanderen, maar mogelijk zeggen we er iets over. Ik heb natuurlijk de opvatting van burgemeesters daarover gezien, maar ik wil er niet op vooruitlopen. Moet eerst natuurlijk kijken of we dat volgende week gaan doen en als we het doen wat dan ons standpunt is.

5.1.2e

Maar het is toch bijna ondenkbaar dat je grote evenement nog zou willen toestaan ook na 1 juni?

RUTTE

Nogmaals, in een crisis waar in we al zo weinig weten over dat virus hè en alles wat er van weten proberen heel verstandig in gezondheid technisch ook in acties om te zetten, wil ik ten minste proberen over datgene wat ik wel helemaal kan beheersen, namelijk het ritme van de besluitvorming consequent te blijven en we hebben gezegd: het pakket loopt tot 28 april, 21 april besluiten we over na 28 april, vervolgens kwam de vraag deze week, begrijp ik, wat doe je met de vergunningsplichtige en meldingsplichtige evenementen en daarvan heb ik toen gezegd: we gaan kijken of we daar volgende op 21 april iets over zeggen, nog niet zeker.

(Letterlijke tekst, ongecorrigeerd JG/KJ/NB)